

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De senatusconsulto syllaniano et claudiano quorum testamenta non
aperiantur

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

nec peti. here. possit contineri: vt no. s. de peti. here. l. nec ullam. §. neratius. alias est. l. et incipit etiā: l. qdam damnēt illā glo. aut possidet pro herede eius ex cui⁹ testamento omittit. et tūc aut quis an teneat ad ea que possunt per se sustinere aut ad portionē hereditatis relictae directo et nō teneat: vt. s. e. l. in testō. Aut queris an teneat ad ea que p se subsistere nō pōt: et tūc aut est relicta taliter q ex testō nō daret peti. here. adita: ut causa cōditionis implede et nō teneat: vt. s. e. l. si q sub cōditione. l. glo. aliter innuere videat in casu. l. q aut. §. pe. sed ibi reprehēdi eā. aut daret petitiō si ex testō adita fuisset: et tūc aut ille q vult petere est in fili culpa: q potuit ad eūdo cōsequi: et nō teneat omittēs: vt. l. quidā ticiū. s. e. l. si in testō. §. si. et. l. si nō solus. §. i. et ista haberent locū in quolibet ex infra scriptis casibus. iō in eis nō repetā. aut culpa nō pōt illi imputari: et tūc talis omittens teneat: vt. l. i. in prin. s. e. Sed inquantū et quātr est aduertendū. Dico ergo: aut legata nō fuerūt repetita ab inte. aut fuerūt. Primo casu aut ipse solus possidet tanq heres: et tūc ipse teneat insolidū: etiā si modicū possideat: vt. s. e. l. et si nō totam. idē si dolo desijt possidere vt dolo desijt apprehēdere possessionē: vt. s. e. l. i. §. nō querim⁹. qō intellige: ut ibi. De hereditate vero ei⁹ dic ut. s. e. l. de libertatibus. §. i. aut possidet ipse et alius nō fuit substitutus. aut fuit. primo casu aut non participauit fraudē cum ipso omittente: et hoc constat et nō tenetur. aut participauit: et tūc aut ille omittens recipit precium et quilibet teneat insolidū. aut nō recipit et quilibet teneat p parte hereditaria. et hec oīa pban⁹ in. l. si nō solus. s. eo. in p n. aut dubitauit vtrū participauerit fraudem aut nō: et tūc puto q nō presumit nisi pbet vt. d. l. quoties. §. qui dolo. de pba. quod probabitur si heredi persuaserit: vt. l. i. §. persuadere. de ser. cor. vt aliter pcurauerit: ut fieret: vt. s. e. l. q aut. §. si patron⁹ si vero ille alius fuit substitutus qui similiter possidet ab inte. et omittit ex testō: et tūc aut queris de legatis relictis separatim a quolibet. aut de relictis cōiter ab vtroqz Primo casu quilibet teneat suis: vt. l. si non solum. §. si. s. e. quod intellige si erant relicte res diuerse seu quāitates. si vero eadē species prefertur ille cui relictum est ab intest. vt. s. eo. l. si eadem res. si vero erant res relicte cōiter possent legatarij cōuenire quem vellent: vt. s. e. l. si ab instituto. Secūdo vero casu principali quādo. l. legata fuerūt repetita ab intest. tūc illa debēt: tū relicta in testō debent prius solui fm ordinē datuz. s. e. l. q aut in prin. et hoc de primo. Circa secūdum quādo omittit ex testō ut alius possideat ab inte. aut ille ali⁹ nō erat institutus nec substitutus ex testō: aut erat institutus in test. aut erat substitutus et repudiavit et postea substitutus omittit: vt ad institutū redeat: qz erat successurus ab inte. primo casu dic ut dixi in. l. licet. s. e. Secūdo casu qn substitutus possidet ab inte. omittēte instituto tūc aut institutus accepit pecuniā: vt omittēter: et substitutus teneat suis et institutus teneat suis: oēs vero legatarij quilibet possunt insolidum cōuenire sicut si vterqz possideret: vt. l. si pecuniā. et. l. si nō solus. §. si. et. l. si ab instituto. s. e. nec hic fit prius discussio possessoris sicut. s. in. l. licet. rō qz mitius agit lex cum substituto q etiā oīa onera sustinet q cum alio qui nō habet onera nisi solius eius qui ex testō omittit: vt dixi in. l. si nō solus. §. si. s. eo. si vero dimisit sine pecuniā solus substitutus teneat ad oīa: vt. d. l. si nō solus. §. fin. Tertio vero casu qn institutus solus possidet ab inte. omittēte postea substituto: tūc aut substitutus omittit pecuniā accepta et teneat institutus et substitutus: vt. d. l. si nō solus. §. fina. prius tū discutit possessor qz recipiens pecuniā: vt. d. l. licet. s. e. et nora in. d. l. si nō solus. cessat enim rō supra dicta cum iam erant oīa onera substituti. aut nō recipit pecuniā et similiter ipse institutus possessor tenetur ad oīa: ut. l. si nō solus. in si. preal. ita in oībus casibus i qbus dixi legata pseruari p hoc edictū itellige cū sua cā

vt cōditionalla si impleta fuerit cōditio sub mō: vt impleat modus: vt. l. q aut. §. si. s. e. Itē si deberet detrahi falcidia detrahit: vt. l. qui aut in prin. et. l. si duo. §. admonēdi. s. e. et. C. e. l. si. et. l. i. §. ad eos. ad. l. fal. et hoc de scōo Circa tertiu qn omittit vt deat substitutus. et dic aut erat substitutus ipsemet sibi ipse et nō teneat hoc edicto: qz vt facere ex dispōne defuncti: vt. l. i. §. si pponat. s. e. aut erat substitutus alius. et tūc aut ille alius erat i potestate primi omittētis: et sic ad ipsum reuertitur et hoc edicto teneat: vt. l. cum seruus. et. l. iul. s. e. aut nō erat in potestate ei⁹: et tūc aut substituit descendētē ex se et nō incidit in edictum. videt enī hoc permisisse testator qd apparet: qz facit de suo voluntariuz: vt. l. si filius heres. s. de lib. et po. et no. s. de inof. tes. l. papi. §. iij. et per rōnem q ponit. s. e. l. iul. §. si. aut ē substitutus extraneo. et tūc aut substituit aliquē ex descendētibus substituti. et idē: vt. d. l. iul. in si. s. e. Aut substituit extraneo: et tūc aut omittens omittit bona fide et sine fraude: et nō teneat substitutus nec ipse ex hoc edicto: vt. s. eo. l. si quis omittit. aut hoc est factū in fraudē: et tūc aut in fraudē omittētis quē substituit ignorauit. et idē qz nō teneat: vt. l. q aut. §. si pson⁹ i si. s. e. et. C. e. l. i. et no. s. l. si quis omittit. facit. s. e. l. m. §. si. aut picipauit fraudē et teneat ipse omittēs et teneat si accepisset pecuniā. s. an possessor pri⁹ discutatur distinguendū est. aut substituit hō onera sua et nō dicitur possessor. aut nō habet: et tūc dicitur: vt. l. si quis pecuniā. et ibi no. et. l. si nō solus. §. si. s. e. et dixi i precedētē articulo. et dico etiā qz qn substitutus solus tenetur pri⁹ debet solui legata relicta ab instituto: vt. d. l. iul. s. e. et idē videt dicendū de legatario qui erat grauatius fideicommissio: vt si procurat vt omittatur ex testō et veniat ab inte. ad eum teneat hoc edicto sicut substitutus: vt. s. e. l. si quis pecuniā. §. qz. et hoc de tertio. Circa quartū quādo omittit contra tabu. vt habeat ex testō: vt. s. eo. l. qz autē. §. pe. quod examina: vt ibi. Quero qd si omittit ex instōne vel substitutiōe: vt habeat iure accrescendi fm ea que dixi in. l. si tu ex parte. s. ti. ij. Videt qz nō possit habere locū hoc edictū: qz interest cū portio caduca accrescat cū onere suo: vt. l. i. §. pro scōo. et. §. in nouissimo. C. de cad. tol. Sed certe imo pōt interesse p ea que dicunt de p. ad. l. fal. l. i. §. id qd ex substitutiōe. et. §. se. et vt sic vigore hui⁹ edicti soluant: ac si ex institutione adiuissent: vt. l. qz autē in prin. et idē vt dicendū si omittēter: vt alius heat iure accret. Quero quid si omittat prim⁹ legitim⁹: vt veniat ad sequentē legitimū. Lerte hoc fieri pōt in necesse legatorū: ut. l. i. §. si. de leg. iij. et ideo oīa que dicta sunt qn omittit institutus: vt veniat ad legitimū possent hīc dici eadē ratione. Quero qd si veniēs ab inte. vt fili⁹ omittit ex illo capite et venire vult: vt legitimus: qd fieri pōt: vt. l. i. §. quib⁹. de succē. edic. Rū. locuz eē hui⁹ edicto ea rōne si hoc eēt factum in necesse legatorum: reputa si erant relicta noiatim ab vno capite. alias gradu. et ipse repudiavit ab illo et adiuit ex sequētē. Quero qd de filio preterito qui pōt adire per fm tab. vt. l. filio de iniur. rup. et ir. tes. an si adeat ab inte. teneat hoc edicto Rū. nō. iustam enim causāz habuit: vt. s. e. l. excusatus quod intellige si nihil fuit sibi relictū iure instōnis: als secus hodie: vt ibi dixi. Quero cū per istud edictuz cōseruent legata et fideicommissa a vniuersalia et particularia: vt p totū ti. et. s. e. l. si seruū. §. i. instōnes vero directe nō cōseruant: vt. l. si in testō. s. eo. Quid erit de tab. pu. Rū. ille cōseruabunt. tex est no. in. l. ij. §. plane. s. de vul. et pu. facit. l. naz. qd. §. si quis ppullus. ad tre. eadē rōne dico cōseruari tutelarum dationes sicut eēt cōseruant per au⁹. ex cā: vt in au⁹. vt cū de ap. cog. §. fināt hec obseruata nō fuerint. et hic fit finis huius distinctionis.

De senatusconsulto syllaniano et claudiano quoz testamenta nō aperiantur. Rūca.

Ad senatuscōsul. filie ianū. rub. c. Um aliter exponit dñs. qd vtiat appellatiōe domi. vide bal. i. hac. l. & moder. in repe. l. cū accutis simi. C. de h. deico.

Ex. l. sequenti.

Domestici dñr q sunt de familia. Et domo potur pro edificio. qñqz pro agnatis qñqz p familia simul habitante in eadem domo.

Am aliter. hic ponit cas qre factū

fuit hoc edictuz. C. No. q domestici dicunt qui sūt de familia. & facit ad repellēdos testes tanq̄ domesticos vt. l. etiā. C. de testi. & l. respiciendū. §. furta domesticā. j. de penis. C. No. secūdo q nulla moralior pestis est ad nocendū q̄ familiaris inimicus. C. Quero dicat hic domus quat̄ intelligat glo. dicit de ipso edificio qd est cuiqz tutissimū refugiū: vt. l. pleriqz. de iniur. voc. hec expositio nō q̄gruit huic littere: q̄ senatuscōsultū illud hz locū etiā dñs occiso i villa vel in itinere: vt. j. e. l. §. si quis in villa. & §. seq. vñ reperio q̄ Jac. de are. exponit domus. i. agnatio q̄ notabilis expositio est: tñ nō congruit littere que hz locū etiā in bis occisis qui nō sunt de agnatione. j. eo. l. §. si vir. & §. dñi. vnde exponit domus. i. familia simul habitans in eadez domo: vt. j. e. §. si vir. facit ad hāc expositionē. C. ne li. po. l. i. & C. si rec. puin. vel ad euz perti. l. i. & j. de ali. & ci. le. l. cū vnus i prin. in p̄tibus vero tuscie accipit domus. i. pro oibus descendētibz ab vno stipite. de quo dixi in. l. p̄nunciatio. §. familie. de ver. sig.

Domini. C. p. q̄ qui hz vsufru. p̄t̄ nel appellatione dñi: vt. l. si postulauerit. §. de eo. j. de adul. Sol. ibi seruus torquet p vsufructuario: q̄ ibi erat in eius misserio qd in casu illo sufficit: nō q̄ vsufructuarius dicat dñs: & sic p̄cordat. C. p. nā bonef dei possessor hētur loco dñi: vt. l. quotiens. §. i. de nox. & l. magis puto. §. i. de re. eo. & l. si qz suos. j. de leg. iij. Sol. bonef dei possessor hētur loco dñi: ut ipse vel heres eius nō possint dicere se nō dñz nec alius cuius interest donec cōtrariuz probet: ut. l. quidā in suo in fi. de condi. insti. & l. ticia. j. de sol. & ita loquūtur ista p̄traria. sed postq̄ detegere ab alio q̄ non sit dñs loco dñi nō hētur. et ita loquitur hic.

Ex. §. sequenti.

Si cōmittēs delictuz pp q̄ bona veniant distrahenda creditor habēs domū pignoratā pōt illam defendere cōtra Jac. de are.

Seruus. Inducit Ja. de are. hūc. §. q̄ si aliquis cōmisit maleficium ppter qd bona debēt vendi seu distrahī q̄ creditor qui hz domū pignoratā nō possit eā defendere: q̄ quo ad vindictā publicā pinde dñi ac si nō eēt pignoratā: vt hic. ego puto cōtra nā creditores preferunt p̄tis publicis: vt. l. i. C. pe. fi. cre. pri. lib. x. & l. qd placuit. de iure fil. Nō ob. bec. l. q̄ loq̄tur in seruo qui delinquēdo pōt seruare dñiuz dñs: vt. l. i. §. quotiēs. de vi & vi ar. Unde hic ex delicto suo conuenit: merito piudicat creditor: q̄ z dñs possit piudicare. alie res inanimate nō dicuntur cōmittere delictum & tene menti.

Serui. C. No. q̄ in legatis p̄ditio existēs nō retrotrahit. p hoc. l. si m̄. §. eandē. j. de exe. rei iudi. C. p. j. ad. l. fal. l. in rōne. §. i. glo. nō so. ibi solūā: q̄ vere ibi nulla est fictio. hoc examinaui plene in. l. si q̄ p emptore de vsuca. l. j. videat dicere p̄rium. de reg. iur. c. i. li. vi. in vlt. q. in p̄tibz. secus: vt. l. potior. & l. qui balneuz. §. qui po. i. pi. ba.

Ex. §. sequenti.

Si presente me aliqz occidatur. ego nō tene

or: licz nō iurauerim cū posses nisi particeps sceleris essem.

Sed in eo. Not. q̄ illud quod fieri dē: acti factuz esset. C. p. de. l. iij. §. de his. j. e. Sol. duo sunt videnda hic. Primo an seruus puniat. scdo an torq̄atur. Ad primū dico q̄ nō puniat: vt hic nisi aufugerit aī ap. ta. vt. l. s̄ria. Ad scdm dico q̄ pōt & dz torq̄ri: q̄ etiā factus liber torquet: vt. l. si exheredatus in fi. j. e. tamen nō ē festinandū ad eius tormēta: vt hic. Item iste. §. inducitur ad. q̄ q̄ si aliqz occidat aliquē me p̄sente: & eum nō adiuuare cū posses nō teneor nisi alias essem p̄scius vel particeps sceleris: vt p̄z hic & apparet p locuz a sp̄ali in toto isto titulo. si eniz in seruo est sp̄ale: ergo in p̄rium est ius cōe. hoc tāgī in. l. culpa caret. p glo. de reg. iur. & per By. in. c. nō est sine culpa. de reg. iur. lib. vi. & per Gui. in. l. vt vim. §. de iur. & iur. & fac. quod dicaz statz. j. e. l. occisoris.

Domini. Facit p pluribz dñis vnus castri q̄ habēt plures vasallos: vt q̄libz dñi appellatione contineat.

Ex. §. sequenti.

Qua pena puni vasallus aliqd faciens p̄tra dñm: eadē pena puni facies cōtra filiu dñi. Et catastum patris prodest filio: siue in p̄tate siue emancipato nō aliis familiaribz. Et hz fili emancipatus nō sit de agnatione tenetur tamen hoc edicto.

Domini. No. q̄ illa pena que iponit vasallo si facit aliqd p̄tra domini imponit etiā si facit p̄ filium dñi. Itēz facit in ar. q̄ libra seu catastuz p̄tis p̄sit filio siue in p̄tate siue emancipato nō at aliis qui in eadē familia sunt: vt alumnis familiaribz & fi. Ultimo qd hic dicit de dato in adop. vt de recepto forte hodie immutatur in. l. cum in adoptiuis. C. de adop. Not. etiā q̄ filius emancipatus q̄uis nō dicat agnat: vt. l. tutela. de capi. di. tñ tenet hoc edicto: iō nō est bona expositio quā facit Ja. de are. in p̄n. hui. l. dū dicit dom. i. agnatio: ut ibi dixi.

De matris. Quero rōnem huius. §. Dicit gl q̄ filius nō est de familia matris. Certe nec filius emancipatus est de familia p̄tis: & tamē cōtinet hoc edicto: vt. §. p̄xi. §. iō intelligo. l. q̄ hic simul nō h̄rabant in eadem domo: vt. j. e. §. si vir.

Ex. §. sequenti.

In suo an inter mortē & aditionē sit dare medium.

Si pater. Principiū hui. §. videt probare q̄ in suo iter mortem & aditionē sit medium: hz de hoc glo. variāt in. l. iul. videt de condi. & demō. & l. si alienuz. §. in extraneis. de here. insti. tamē qd dicitur dz itel ligi. f. quod est mediū de iure p̄torio. de iure aut̄ ciuili nullū est mediū: vt. l. i. §. qui sunt i potestate. §. ti. i. dixi plene i. l. vltima. §. de cōdi. insti. Secundū respon. huius. §. glo. itelligit de filio emancipato: q̄ si eēt suus statim esset heres & serui eēt liberi. & optime dicit in seruis quibus relicta ē libertas que cōfirmat per existētiā sui heredis: vt. l. sciendū. de ma. tes. & l. cū queritur. §. si quis. j. de fideicō. li. sed quantum ad seruos legatos nō est necesse: q̄ existētia sui heredis nō confirmat legata particularia: vt. l. i. in fi. vt in pos. leg. licet secus in fideicōmissio vniuersali: vt. l. ita tamen. §. si pater. j. ad tre. ratio p̄z ibi: q̄ in libertatibus est speciale earū fauore: i fideicōmissio vniuersali est fauor filij ne postea adire cogat secun

Sed si in eo iducit ad q. Facit qd no. bar. in. l. metū. §. licet qd me. cā. et vide no. i. c. quāto d sen. excōi.

Seruus. & tene mēti. vid ro. & cy. in. l. pignouit de pig. act. & bal. l. i. si domini. C. de pig. & bal. h. & bal. in. d. l. pignoris qd sit in inglino vide bal. i. d. l. pignoris. & i. l. si nora. le. de noxa. ADDE tu Ro. p̄. cxx. viij.

Serui videt bar. in. l. si filii in p̄n. de vbo. ob. & q̄ liter cōditio in legatis tra bal retro. et ad itellectuz b̄ littere vi de imol. post ang. i. l. que. fitu. §. si mi. bi seruus de leg. i.

aC Si vir. vna familia appellat una dom. et vid. l. tria onera de excu. tu. bC Decisoriu intelligenduz est. Qu villa teneat cape malefactoris no. tñ q si nō pōt cape teneat denūcia re. l. ij. et ibi bal. C. de his q latro occu. et ad hāc materiā vid oio que no. bar. m. l. ab oib. s. l. de le. i. et bar. j. e. l. sig. s. si maritus cC l. additōs. Et vide bal. l. lann. de calū. et l. l. i. C. de his qui latro occul. Ad materiā hui. l. adde no. per bar. l. i. si q nō dicā rape l. iij. col. de epi. et cle. et in l. diu. d. cu. flo. reo. et i. l. ne qd de incen. rut. nau. et oio bar. l. l. iij. s. subuen. nif. j. e. et bal. et ag. l. l. si iō. hic alleg. ADDE vidē dū bal. super statuto cremos. quo cauef q villa teneat ad dñū ciandū malefactorē alias teneatur ad emendā dñi Si incēdiuz datū vel scif fuerit palam vel occulte in ipsa villa sup quo cōsuluit q lz nō possit cognosci an hūano facto vel diuino p uenerit incēdiuz q tamē villa teneat ē pñiū. xxxvij. i. vol. et vide pulchrū casū i materia hac p bal. pñ. clx xij. ut. vol. itē add q itā te pñictio ita tuto abites a villa nō tenebunt s3 al ber. de rosa. in. ij. pte ita tutorū. q. lxx xij. ut refert sequitur Ro. cōhio. vij. dC Uides ter rū. adde bal. l. l. si co. h al leg. et iō facit

dum. l. q: poterat ad tre. dixi in. l. iul. j. de acqui. heredi.

Si pater necatus. Ratio huius ē q: est cōis familia: et sic nō ob. j. de hb. sig. l. licet s. patronus.

Si uir. No. q: hic pprie res vxoris nō dicuntur viri nec econuerso.

CMo. q: vna familia appellat vna dom. Glo. inducit q: vxor nō pōt esse testis in causa viri nec econuerso: quasi sint domestice persone. Idem notat glo. insti. de testa. s. in testib. C. opp. gl. de. l. seruū mariti. Sol. seruus nō torquet ptra vxorem: vt ibi: q: quodāmodo est dñā: sed pro morte vxoris sic: ut hic eadez rōne: et sic concordat.

Ex. s. sequenti.

CStatutū q: villa teneat capere malefactorem d3 intelligi si potuit. Itē nō tenetur si cōmittens maleficiū venit cuz multitudine gētis. Itē si fuit factū clam. Item si ad cōfinia ita q: statim transire potuerunt et maleficiū nō punif sola sciētia nisi in certis casibus.

Occisorum. No tenetur serui de morte dñi si ei opem ferre nō potuerūt. b. d. C. Mo. primo significati ones huius verbi occisoruz. intelligit enim p viz nō naturaliter seu a deo. C. s. cōdo not. text. ibi h iccirco: q: totiens puniendi et c. q: est in ar. ad. q: per Italiā sunt statuta q: ville et castra teneantur capere malefactores. nā hoc intelligendū est si potuerūt: vt hic. Quid eniz si aliquis in villa venit cū tanta gente et cōmisit maleficiuz q: nō posset tota villa resistere. Lerte nō tenet: ad hoc. C. de appel. l. additōs. Quid si maleficiuz fuit factum clam. Lerte non tenet si nō cepit: vt. j. e. l. iij. s. si maritus. Itē qd si maleficiū fuit cōmissum iuxta cōfinia ita q: statim potuerūt transire ad comitatū alterius. Lerte nō tenetur: ad hoc. l. ij. in prin. C. de nox. et l. naturalē. in prin. j. de acq. re. do. et s. de edi. edi. l. qd sit fugitiuus. s. i. Et facit ad predicta. C. de his qui. vt indig. l. si iccirco. C. Ultimo hic in si. vide tex. q: conlocij puniūtur. sed. s. e. l. s. sed in eo. dicit q: nō puniuntur nisi participes: qualiter intelligat hoc. rñ. sola sciētia de maleficio cōmittēdo nō facit quē teneri nisi maleficiuz debet committi in dñm: vt hic vel in patre: vt. l. ij. ad. l. pom. de pari. vel in principem vel in rempublicā cui quis subest: vt. l. qd quis. ad. l. iul. ma. In alium vero si debet cōmitti non puniuntur quis ex sola sciētia nisi fuerit pteiceps: vt in. s. sed in eo: et qd ibi dixi. dixi pleni us in. l. vtrum. j. ad. l. pom. de pari.

Item illud. Ex isto. s. sumit practica q: curia mittat notariuz: vt videat mortuū et describat vulnera: quia cum constat curie poterit postea pcedere ad inuestigandū de maleficio. facit. l. inde neratiuz. s. si. cū. l. seq. s. ad. l. acqui.

Ex. s. sequenti.

CStante statuto q: in maleficijs cōmissis in nocte pene duplicent et nox intelligat a primo sono campane que pulsaf de sero vsqz ad aliā campanaz que pulsaf de mane. Et cōtingat q: quis cōmittat maleficiū in loco in quo nō exaudif cāpana tamē in veritate erat de nocte. an pena debeat duplicari. Et qñ fictio et veritas cōcurrunt que preualet.

Hoc autem senatus.

Per hunc tex. dicit Ja. de are. q: vicini intelligū

tur quoad pōt vox exaudiri facit. j. proximo. s. potuisse. et. C. e. l. si. Item facit statuto cauef q: i maleficijs cōmissis in nocte pene duplicentur: et nox intelligat a primo sono campane que pulsatur de sero vsqz ad aliā campanaz que pulsaf de mane. modo quidā pmissit maleficiū in tali loco ad quē nō porrigebat sonus cāpane in veritate: tamē de nocte fuit: querit an pena dupli puniri debeat. Jac. de are. disputauit hāc. q. et tenuit id quod ego infra tenebo: tamen clarius q: ipse dicit. Quedam est nox naturalis ex natura: vt qñ sol nō est super terrā: vt. l. hec verba de ver. sig. Quedā est nox ficta: vt si sol de sero est super terraz: tamen campana est pulsata. fingit enim nox cū nō fit. Hoc premisso scias q: qñqz fictio et veritas cōcurrunt circa idē subiectū respectu eiusdem tēporis et oī modo eodē respectu: et tūc abijcimus fictionē et amplectimur veritatē. est eniz impossibile q: fictio et veritas sint circa idē omnī respectu: vt. l. filio quem pater. de libe. et postbu. C. Quādoqz fictio et veritas cōcurrunt circa idē respectu eiusdē tēporis: tamē tendunt ad cōtrarios effectus: et tūc amplectimur fictionem et veritatē respicimus: vt. l. retro. et. l. in qbus. j. de capti. et i oibus. ll. que aliquid tractat de fictione. Quādoqz fictio et veritas cōcurrūt circa diuersa subiecta: tūc vtrunqz amplectimur et vnū nō ipedit aliud. Exemplum quidā decessit relicto filio nato et ventre: ille qui natus est fm veritatē est nat' ille qui est in vtero hētur pro nato fm fictione et acceptamus vtrunqz: vt. l. cū quidam. s. suuz. s. ti. iij. et. l. qui i vtero. s. de sta. ho. et. l. illud. si pars bere. pe. Quādoqz fictio et veritas cōcurrunt circa idē subiectū respectu diuersorum tēporū. verbi gratia. reuersus est aliqz ab hostib' fm veritate: mō est in ciuitate et istud acceptamus. Itēz in ciuitate fingitur fuisse tempore captiuitatis: et istud etiam admittimus: q: respectu diuersorum temporum cōcurrūt fictio et veritas. Hoc pmissio venio ad questionem. Istud statutū quod inducit noctem fictam in primo sono vsqz ad illum q pulsatur de mane non tollit noctem veram si eodē tempore concurreret: q: in nocte vera statutum nil operatur. nō enim pōt concurrere fictio circa idem omnī respectu et veritas: vt dixi: et iō si aliquis deliquit i nocte vera puniuntur pena duplici: licet sonus campane ad illum locum nō p traheretur: sed si deliquisset nocte ficta: hoc est post sonum campane sole adhuc existente super terram nō puniuntur pena duplici. si deliquit i loco ad quem sonus campane nō protendit: excusatur enim si inde audiri non potest: vt hoc. s. et. C. eo. l. si. C. Sed quero quid si accusator dicit maleficiuz cōmissum esse de sero vel de mane an intelligetur de nocte vel de die. Dicit ut dixi in. l. aut facta. s. tempus. j. de pen. C. Ultimo vides ex hoc. s. differentiam esse inter cameram seu cubiculum et donum: sed in. l. libellorum. j. de ac/cu. dicitur q: domus d3 inferi in accusatione: et sic nō est necesse inferi camerā: q: locus loci est.

Hoc rescriptum. Nota q: multa dicitur duo vel tria ad idem. j. de leg. i. l. l3. alibi alr accipitur: vt extra de le. excōi. c. latores. et ibi gl.

Ex. s. sequenti.

CImpubes doli capax nō tenetur de delicto in nō faciendo: et an minor. xxv. annis examinatus in criali faciat iudiciuz.

Impubes. Per hunc. s. determinat Dyn. multas leges que dicunt q: impubes teneat de delicto si est doli ca

q: si iudex te nef fuisse in fra tpo sub pena itelligit si pōt et qd si i via cōi dua rū villaz da tū est dānum vide bal. l. i. si plures. C. d cōdi. infer. cC Itē illud adde bar. l. l. si in pñ. j. de qñi. vide ag. de are. i trac tatu malef. in. v. nūc vi. deam de tor tura. l. v. col. fC Hoc at. vi cini itelligim tur. q: dicant vicim. vide bar. l. l. iij. s. surdus. j. co. gC Abijcimus fictionē vide q: dñr in. l. si filio de lib. et po. de hac. q. vide bal. l. i. si. de his qui. vt idig. et no. p bal. l. libe rorū in pñ. s. bis q: no. ita p ia. bu. in. l. more. s. de fer. p. sili. i. l. nō minorem C. de trā. p. pe. de anc. in. c. canonum statuta. d. cō. si. in. v. et illi materiam di sputauit Ja. co. bu. et ad de ang. in. l. gall. s. et qd si tñ. s. d. lib. et po. et facit no. i. l. aut la eta. s. tps. j. de pñis. et qd beāt de pone re testis q: in terrogat qd sit vox. vide bal. in. l. data opa. in. xij. col. C. q: ac. et. i. d. l. nō minorem. ADDE vidē daz post hāc apostillā pul. chra. q. sede. de senis pñ. xliij. et celi. bC Hoc rescriptum vel tria. De quo et vide glo. in. l. i. s. d. le. i. vt no. itli. de iure glo. naz. s. h. et ē glo. in. c. ad nostrā. de re. ecel. nō alio. et vide et no. in. l. l3. ipea. tor. de lo. i. et ibi ang. q: vi eit q: tria fa ciūt multa p tex. in auc. re referēda. qd

an sit veruz
ibi dicā. & vi
de etiā not. p
bal. in. l. hac
cōsultissima.
C. q. test. fa.
po. q. dicit q
octo faciunt
multitudinē
qd de verbo
plurib⁹. vide
bal. in. l. si ge
mia. s. arbo.
fur. ce. vide
bal. i. hac ma
teria l. l. hac
cōsultissima
i. si. qui. te. fa.
pos. gl. in. c.
ad nostrā. de
re. ec. n. alie.
qd de verbo
multis. & de
verbo pluri
mis. vide an
ge. de arc. in
tracta. male/
fici. i. v. pluri
bus. & pluri
bus.
d. Ju' pur
gare qd
opaf ita ab
solutio dñi.
vide bal. i. l.
.i. in. vii. col.
C. cō. dele. &
bar. i. l. nō so
luz. s. i. de in
iur. & bar. in
.l. dñi. s. fa.
bini. de dā. i.
sec. & quid si
aligs veniēs
ad mortē di
cit se tulisse. i.
iustas sniam
vel falsū testi
moniu. vide
bar. i. l. si qd
in graui. s. i.
& ibi forte di
cā. j. co. & qd
opef ita ab
solutio. vide
Ly. in. l. i. in
s. pone testa
tor. ita dicit
cē. C. d. iure
delib. & bal.
i. l. trāfigere
in pe. col. C.
de transac.
b. Durū vi
def. vid. bal.
.i. d. s. si pa
cisca. q. est i
.l. iur. i. gē. ff.
de pac.
c. s. Quis
i graui
.s. si qd mo
riēs. nō pū
dicz. si iudex
i articu. mor
tis dic se tu
lisse sniaz fal
sz an pūdi
cet alijs & fa
cit an testis i
articulo mor
tis possit exa
minari ita q
sibi credat b
quo etiā dñi
pi post bar. i.
.l. lege acq.
ff. ad. l. acq.
& not bal. de
pac. q. an. in

pax: alias nō: quia omnes intelliguntur de deli
cto cōmissio in faciendo: vt. l. i. p. ubi. j. de fal.
& in. l. infans. ad. l. cor. de sic. sed si delinqt in nō
faciendo: tunc simpliciter excusat: vt hic s. m. euz
C. Item facit minor. xv. annis nō est testis ido
neus in causa criminali: vt. l. in testimoniu. s. de
testi. sed si examinef an facit iudicium. hic ē tex.
q. sic. & l. si. C. e. C. In cōtrarium facit. nam q nō
debet examinari examinatus nō pbat: vt. l. mari
tus. j. de questio. sed dic vt ibi dixi.

Excusatur. Nota bene hunc casuz
contra hoies villarum
castrorum vel ciuitatum qui erigunt rumores &
pulsant campanas & fingunt se velle capere ma
lefactores & nō posse q eis hoc nō pfit.

Si dominus. Dabes hic q non
conqueri est remit
tere.

Ex. l. sequenti.

**Can de maleficio cōmissio in non faciendo lice
at transigere.**

Juus. Dominus percussus po
test purgare inocentiam
seruorum suorum. hoc dicit. Querit
glo. notabiliter an dominus possit absolvere oc
cisosores. Rñ. q non illi enim deliquerūt in facien
do serui in omittendo. vide glo. istā & no. C. lō
tra glo. facit. C. de transac. l. transigere. Sol. de
crimine capitali: lz transigere in preiudicium trā
sigentis: vt super illo processu nō procedatur: &
vt reus nō habeatur: ut confessus de crimine: vt
.l. ij. C. de bo. eorum. & l. in oibus de preuari. ita
logtur. l. transigere. non in preiudicium alioruz
quin possunt accusare. Ita loquitur hic glo. dixi
plem in. l. si maritus. s. si negauerit. j. de adulte.
Item aduerte: q. D. y. videtur velle q per banc
glo. determinentur omnes leges que dicūt q de
maleficio non licet transigere. s. si fuerit cōmissū
in faciendo: secus si in omittendo: ut hic. D. yn.
idē dicit in. l. i. s. vsqz. adeo. j. de iniur. J. dez. Ly.
in. l. transigere. in penul. q. Sed duruz videtur
q illud quod hic ita singulariter est statutuz tra
hatur ad consequentias in omni casu contra. l.
ius singulare. & l. quod nō ratione. s. de legi. hic
enim serui ita acriter punirentur si dominuz suū
nō iuuant: merito de facili sit eis remissio & hoc i
nuit tex. duz dicit pietas pro seruis: que ratio ali
as cessat. Pdone eniz q aliquis desistēdo incidit
i turpil. v. nō psequēdo icidit i. l. ij. C. vt isra cer
tum tēpus cri. q. s. h. i. termi. v. in. l. qui crimen. C.
q. accu. nō pos. poterit ne illud remitti quod de
linquit in nō faciendo. Ad credo. obstat eni regu
la. l. trāfigere. & l. iur. i. gē. s. si pacifcar. s. de pac.

Quis in graui. Dicit
notabile ar. p vasallo acriter vulnerato
qui dñm in bello dimisit q nullatenus teneatur
Ad idem. j. de ope. lib. l. libertus. qui. & l. i. s. tu
lisse. s. e. C. Sed quid si dñs erat oino periturus
quantūcunqz vasallus opem ferret. Videtur ex
cusari ar. l. si alius. s. est aut & alia. ibi periturus.
j. quod vi aut clā. facit qd not. in. l. i. in fi. de iure
empbi. s. m. D. y.

Ex. l. sequenti.

**Dictum iudicis vel testis in morte dicētis tu
lisse sniam per pecuniā vel falsum deposuisse nō
preiudicat alijs.**

Si quis moriens. Assertio
interfecti
nō probat nisi probetur aliter mors illata. h. d.
Glo. op. j. de bo. libe. l. qui cum maior. s. si. & l.

paulus. s. i. & de tu. sur. l. si furioso. s. i. nō soluit.
D. y. dicit hic q propter verba defuncti pena nō
imponitur vt hic: sed heres vel filius si accusat a
presumpta calumnia excusatur: vt in contrario.
C. Item facit ad questionem aliquis affessor ve
niens ad mortem dixit se tulisse vnam sententiā
propter pecuniam. Vel aliquis dixit se tulisse fal
sum testimonium an credatur. Et facit q tale di
ctum nō preiudicat alijs. ad idem. l. i. s. si quis
filium. de car. edic. & l. scia i prin. s. ad vellei. tex.
videtur in. c. sicut. extra de testi.

Ex. l. sequenti.

**Si villa ex forma statuti tenetur cape malefa
ctorem nō tenetur capere illum qui occidit ban
nitum: licet iudicus teneatur denunciare de occi
sione banniti.**

Si maritus. D. y. allegat hūc. s.
q vasallus nō tene
tur adiuuare dominum iniuste preliantē. de quo
habet in. c. domino guerram. x. col. in titulo hic
incipiunt consuetudines & c. Ego induco ad. q.
ville & castra comitatus tenentur capere malefa
ctorem: aliquis occidit malefactorem qui potest
impune offendi. Lerte non tenetur villa si nō ce
pit. casus est hic. C. Bices tu hoc est cōtra illud
quod determinas in. l. fina. s. diuus. j. de publi
ca. per quem. s. dico q iudicus debet denuncia
re de occisione exbanniti: licet potuit impune
ocidi. Sed respondeo denūciatio fit ad cogni
tionem: vnde debet denunciari. non enim iudic
us est iudex. s. iudex debet cognoscere. ad idē
.l. de pupillo. s. m. iminisse. & totiens. j. de oper.
no. nunci. sed capere fit ad executionem: vnde si
liquebit executionem nō debere fieri de tali ma
leficio villa nō tenetur: vt hic.

Si cum omnes. Licet seruo
vni dominis
gratificare. hoc dicit.

Subuenitur. Ar. pro castris co
mitatus: vt nō pu
niantur si de nocte nō exiuerunt ad capiendum
cōmittentes maleficio extra castrum cum esset
clausum castrum & clauēs nō tenebantur per eos
alias secus.

Surdus. Argumen. q si duo domi
ni habent domos vicinas:
& introitum habent per diuersas stratas q non
dicantur vicini. est enim aliud ipedimentum q
impedimentum longinquitatis.

Ex. l. sequenti.

**Can teneatur qui prestat opem post maleficiū
cōmissum.**

Si quisquā. Qui defendit vnum
ex seruis malefactori
bus videtur esse noxius criminis. hoc dicit. Di
citur hic in tex. q qui prestat auxilium malefacto
ri post maleficio cōmissum ad euadendum vi
detur dare auxilium ad maleficio cōmittendū
& hoc videtur tenere ille Albertus de gandino
in libello suo: sed hoc nō dicitur hic: sed dicit q
qui celauit punitur ex hoc crimine quod eum ce
lauit ac si reus esset. q nō puniatur tanquam au
xilior & est speciale hic: alias ipse prestans opē
post maleficio cōmissum punitur mitius: vt. l.
raptores. C. de rap. virgi. dixi in. l. i. furti. s. ope.
.j. de furtis.

Ex. l. sequenti.

**Stante statuto q quicūqz denunciauerit ho
micidam habeat certam quantitatez: an istud p
mum debeat consequi particeps criminis.**

vs. vasalli. &
ad dñm bar.
q credat iu
dici. vid imo
lā. in. c. i. de
arb. bñfacit.
l. qd si vtrius
q de euic. & i
l. ab executo
re. de ap. & l.
si q dcurio.
d sal. & qvni
testi aliquan
do credif. l.
theopopius.
de do. ple. l.
quicunqz de
ser. fugi. l. in
donat. C. de
do. qd i teste
q in vltimo
mortis artu
culo dicit se
falsū testimo
niu dicitse di
cit bal. i. auē.
si dicit in. ij.
col. C. de te
sti. qd nō no
cet per id qd
hētur h vide
bal. post bar.
in. l. generalē
ter. in vl. no
tab. de si nu
pe. qd si mo
riēs dixit nō
sui vulnera
t a ticio. vi
de sing. bal.
in. l. i. in. v. s.
pone testator
ita dixit cir
ca vl. col. C.
cōia deleg.
C. Si mari
tus. vasallus
de vasallo q
tenet capere
malefactorē
vide bar. i. l.
.i. s. accu. ad
turpil. & i. d.
l. si. de publi
c. s. rñdeo
vide ang. de
are. i tracta.
malefi. in. v.
nec nō ad de
nunciā. mimi
stralis.
C. Surd⁹ fa
cit iste tex. ad
-q. de qua in
.l. diuus. de
in ite. resti. &
facit. l. i. s. ini
tuz. & qd ibi
not. s. de po
sthu. f. an ita
tutū puniēs
delinquentē
cōprehēdat
mutum.

a C Utrū. ad de Bar. i. l. nulla. C. de dela. li. x. b C Exclu dit illū vide bal. in pñ. l. i. cipi. statuto ciui. tatis pñ. s. ca uel q. recep. tās bānitum vbi t. z. pñ. u. & pulchre lo. quif. vid. an. ge. de are. in. malef. in. v. nec non ad. denūcian. mi. nistratio i. s. quero de. q. Et qd si bā. nitus capiat bānitū an de. beat hēre p. mium. vide. bal. q. sic i. l. rogasti. l. pñ. si cer. pe. & in. l. i. C. de pē. ipe. offe. c C Utrū. l. i. de. pñ. s. facit p. hoc tex. in. l. ij. de op. li. vbi ēt bal. et. an hoc statu. tuz cōprebē. dat occiden. tes ad sui de. senfionē & an. cōprebēdat. ignorante. m. occidētes bā. nituz vide h. moder. & qd. not. bal. in. l. i. ff. de legi. & ang. in. l. i. ter oēs. s. re. cte. ff. de fur. & vide fin. li. mitatōez bal. in. l. ab hosti. bus. s. si vō. viorē. & vbi. no. p. mod. i. c. ab hoc de. fimo. & ad. bar. hic vide. tex. & ibi ab. ba. in. c. i. ec. clef. de. cē. si. & vbi bar. i. l. genero d. bio q. no. ifa. & bal. i. l. f. q. l. beredē i. pe. q. de pñ. in. st. vbi bal. tenentē pñ. i. d. l. genero & segtur etiā. Ro. hic vide. ang. de are. in. malef. in. vñ. fama pu. blica pcedē. te i. pe. char. & ibi ēt qd d. bānitū occi. dente alium. bānitum.

Si ex stipulatu. Item. s. pro. sequere: vt i gl. ibi pro primo facit ad. q. facta est lex ad capiendū comittentes maleficium extra castrum q. q. cunqz denunciauerit homicidam habeat certaz quantitatem. vtrum istud primum debet conseq. particeps eiusdem maleficij si alium denūciaue. rit cum quo maleficium cōmittit pñ. iunctim. Dic. videtur casus q. sic & premium cōsequatur & pe. nam euitet. In contrarium est text. in. l. i. iij. circa. fi. s. de condi. ob. tur. cau. Ad hunc. s. rñ. q. hic. seruus nō erat particeps eiusdem criminis: imo. minus deliquerat. s. in nō prestando auxiliuz do. mino: quod delictum facilius remittitur: vt. s. l. pñ. & l. i. s. impubes.

Ex. s. sequenti.

Stante statuto q. capiens exbānituz habeat certum premium. Et stante alio statuto q. homi. nes cōmunitatis debeant se trahere ad rumores & capere malefactores & exbānitos. Si cōtingat q. aliquis vadat pro capiendo bannito & ille au. fugiat & ob hoc villa eleuetur ad rumorem & ca. piatur bānitus q. non debet habere premium & idē si bannitus capiatur a familia potestatis & ca. su fortuito vel ignorans vel capiat bannitum de. delicto leui. Et an stante statuto q. forensis nō. possit acquirere & deinde fiat reformatio q. qui. ceperit tale castrum habeat tale podere an fore. sis illud habebit.

Utrum. Nō videtur vidicasse qui nō. vltro vindicauit & fauore pu. blice vtilitatis generalis locutio non recipit res. trictionem de habilitate pñ. sone. hoc dicit. Prin. cipium huius. s. facit ad multa. statutum est hic. q. qui ceperit exbannitum habeat certū premiū. aliud statutum est q. homines cōmunitatis de. beant se trahere ad rumores & capere malefacto. res & exbānitos. contingit q. quidam iuit ad ca. piendum exbannitum cum exbānitus effugeret. eleuauit rumorem: alij rustici hoc au dientes tra. xerunt & ceperunt exbannitum: an debeāt habe. re premium. Dic est casus q. nō: q. nō vltro tra. xerunt se: sed incitati: & sic capiens per hunc. s. i. citatus nō habebit: q. nō cepit vltro. Et aduer. te diligenter q. istud q. requiritur vltro excludit. eum qui incitatus est in citatione facti & qñ qua. dam coartatione causatiua: vt supra dixi & patet. in tex. Item eadem ratione excludit illum qui. coactus est coartatione iuris. & per hoc dico q. p. mium quod debetur capientibus exbānitos nō. debetur officialibus vel familie potestatis capiē. tibus. non enim vltro faciunt: sed ex necessitate. eorum officij: quod est purgare prouinciam ma. lis hominibus: vt. l. congruit. de offi. pñ. s. ergo. nō vltro: & sic nō habebit premium: vt hic. Pre. terea qui gratis facere tenetur si premiū accepit. turpiter facit: vt. l. i. de condi. ob. tur. cau. Item. qd dixit vltro excludit eos q. casu fortuito capiūt. exbānitos: iō q. capit exbannitū ignorās eū exbā. nitū s. repertū in delicto leui nō debet ei pñ. iū. concessuz capientibus: q. non vltro sed casu for. tuito fecit: vt hic. pro hoc ratio: q. conditio po. testatiua debet impleri a sciente nō fortuito: vt. l. ij. de condi. & demon. sed hic est conditio pote. statiua si ceperit hoc est si sponte ceperit: & sic vi. detur tex. in. l. si quis in aliena. s. quod si seruus. j. de acquirē. re. do. C. Senio ad secundum res. pōsum. hic est statutum q. forensis non potest. hic emere possessiones: deinde facta est reforma. tio q. qui dederit tale castrum debeat habere ta. le podere & pñ. i: queritur an forensis debeat

habere. Et videtur q. non: q. statutum debet in. telligi de habili ad habendum: vt. l. gradatim. s. & si lege de mu. & ho. In contrarium est ca. sus hic. cum enim hoc vtilitatem publicam respi. ciat nō recipit restrictionem de habilitate perso. ne: & ad hoc inducitur in simili per Gui. in. l. si. si. liussa. s. si cer. pe. dixi in. l. omnes populi in mate. ria interpretationis restrictiue. C. Senio ad. vñ. de his. iste. s. intelligitur de his qui manumissi. sunt sub condi. vel qui affugerunt: vt. s. ea. l. i. s. serui. appel. & s. sed in eo. & quod ibi dixi in pro. ximo. s. de his que tē. declara. tē. vt dixi. s. l. p. xi. & l. i. s. sed in eo. s. e. non tamen intelligat hic. q. sola fuga sit sufficiens probatio maleficij: vt. s. e. l. i.

Quod ad causam. Dic iur. rificōsul. tus intrat aliam materiam. Supra expeditus est. de questione & vindicta seruorum qui dominuz. nō iunarunt & de premio eorū qui malefactores. indicauerunt: hic ponitur vnum edictum i quo. prohibetur testamenta aperiri recitari vel descri. bi vel hereditatem adiri sub certa pena ante. q. adhibitam de morte defuncti: & contrafacienti. bus penam imponit. Nota prohiberi princi. paliter tria & per consequens quantum. s. aditio. nem hereditatis. C. Quero que est pena contra. facientis. Dic ut in glo. & aduerte q. hic t. z. opi. Bug. sed in. l. in cognitionem. j. eo. se nō firmat. ut ibi dicam. C. Quero si aperuit ut sciret an he. res esset. Glo. dicit q. non videtur dolo malo fa. cere. Aduerte ergo q. loquitur in nesciente se he. redem: ea scientia intelligo que sufficit in aditio. ne hereditatis: vt dixi in. l. i. s. potest. s. de acquir. here. si enim scit & aperit presumitur q. dolo fa. ciat: vt. l. propter veneni. s. neptif. j. e. si ignorat. non videtur dolus: sed cupit scire vtrum ad euz. vindicta pertineat vel nō. C. Op. de. l. i. s. occasio. rum. s. e. dic ut in glo. s. hoc fm illam.

Merire.

Si quis ignorans. Nota q. b. iuris ignorātia excusat. vide By. in. c. iuris igno. rantia. de reg. iur. lib. vj.

Si quis tabu. Facit ad. q. epi. scopus fecit cōsti. tutionem q. quicunqz litteras alterius aperit sit. excommunicatus. modo quidaz traxit illam char. tam que claudit litteram nō tamen aperuit lite. ram nec legit an sit excommunicatus. Et videtur. q. non per hunc. s.

Si alius. Nota q. quando. l. requi. rit plura facta ad penam i. ponendum nō requiritur concursus omnium: s. s. sufficit alterum esse factum. simile in. l. i. j. ad. l. pompe. de parrici. & l. i. s. de his qui no. infra. ta. men hic melius declaratur.

Non tantum. Tene ibi heres. Nota rationem. edicti positi supra. s. q. ad causam. Nota licz. ibi non sit prohibita expñse hereditatis aditio: tñ. phibita intelligitur vt hic & ibi no. in glo.

Eleganter. Si hereditas metu pe. eatur si interim heres decedat trāsmittit. secus. si propter aliud impediret adire. h. d. cuz. s. se. Nota casum in quo hereditas nō adita trans. mittitur. de quo in. l. ventre. s. de acqui. heredi. C. Sed circa hoc quero quomō poterit proba. ri q. metu senatuscōsulti nō adiuuit. Respondeo

De Senatuscō. silla. & clau. Et pñ. vñ. vide q. dixit eleganter bal. l. i. cū mulier sol. ma. & ibi refero i. h. i. char. vbi ēt refero aliud no. dictū qd pñ. s. ter. po. fut. bal. l. i. ad. h. C. de p. ci. ipe. offe. & i. l. libertas. C. de sta. bo. & vide pñ. de an. i. c. ca. nonū statuta l. xxiij. char. vñ. qro vlteri. us. de pñ. c. Si ali. vi. de bal. & ag. hic & i. l. i. s. de infra. s. C. Eleganter. Adde qd ille tex. h. locu s. ēt in trāsmis. sionib. lega. torū cōditio. naliū s. bal. i. l. i. C. vt ac. ti. ab hered.

statim cum scuit defunctum mortuum: nec e aliud impedimentum: tamen presumo q non adiuu metu senatusconsulti: vt. l. propter veneni in princi. z. s. i. j. eo.
Secundo nota q succurritur ei qui ipeditus est qd implere. de quo in. l. testamento. de condi. z demōstra.
Tertio nota q quando concurrunt due cause quaruz vna prodest z alia nocet inspiciamus id quod nocet vt. l. si quis posthumos. in fi. s. de lib. z posthu. **Ad hoc op.** de. l. iij. s. si quis palaz. j. de iure hī. Glo. nō sol. dic qūqz causa que prodest est potentior ita qz offuscat z perimit illam que nocet: z tunc inspiciamus quod prodest: vt in. l. contraria. ibi enim quis reliquit clam z palam z eo ipso qz relinquitur palam tollitur clandestina ideo illa inspicitur. hic vero causa que nocet est potentior. nam potest dici qz propter metū edicti omisit aditionem qui si adire vellet nō posset alio impedimento subsistente sicut tangitur in glo. in. l. si vir. j. pro donato. z ibi plene dixi. de hoc tangitur per **By.** in. c. possessor. de reg. iur. lib. vj. **Secundo op.** glo. de. l. emancipatum. s. fi. d. z. sena. sol. ibi erant due cause quaruz nulla nocet: sed vna prodest alia nō: ideo inspicitur id qd prodest.

Ecessarios. Pena que impōitur extraneo ad eū ti imponitur necessario se imiscēti.

Non alias. Non alias publicabuntur bona nisi aditio contra edictum sit secuta. h. d. Et no. pro opi. Bug. ad id quod dicam in. l. in cognitione. j. e. zc.

Ubi quis. In occiso clam nō hz locus hoc edictum.

Si certus. **C**oppo. C. de accu. l. fi. sol. hic ē principalis criminofus. quasi dicit principalis potest torqri: ut indicet occisores vel accessores id est mādatores auxiliatores z si. secus de alijs participibus vt coequalibus. vt verius ibi ponitur regula: hic est casus specialis: vt ibi not.

Si unus. Serui possunt torqueri pro domino z parente: z sic pro mortuo. h. dicit quod dicitur. s. e. l. i. s. item illud. qz liquere debet dominum esse occisum vt possint torqueri serui subaudi vel nō comparere dominuz liquere debet. Nota ar. qz quādo aliquis nō reperitur: psumitur mortuus ita qz nō pōt perueniri ad torturam. nō dico qz hic sit plena pbatio. de probatione mortis habuistis in. l. ij. s. si dubitetur. j. quēadmo. testa. aperi.

Enatus.

Si filius. Ex quibus causis extraneis aufertur hereditas: ex eisdem causis castrense peculium confiscatur. h. d.

Am fisco. Ad fisco transeunt bona cum onere legatoruz hoc dicit. **C**Nota qz dicit caduca: z sic innuit hereditatē nō esse aditaz quod dicā in. l. si sequens gradus in prin. j. eo.

Exheredatus. Nota ex principio ex futuro euentu declaratur vtrum serui deliquerunt vel nō. **C**Contra hoc videtur qz voluntas z propositum faciant maleficium nō futurus euetus penitus extraneus: vt. l. iubemus in fi. C. de testa. z. l. si vnus in pn. j. de iniur. Sol. hereditas iacens representat personā defuncti: vt. l. mortuo. de fideicō. ergo serui hereditarij nō videbantur esse defuncti. vere ergo deliquerūt: qz filium defuncti nō iuuauerunt: vt. l. i. s. dñi. s. eo. vnde futurus euentus non facit delictum quod nō est: quia vere erat: sed bene potest facere: vt quis consequatur impunitatem talis delicti: qz fingitur nō fuisse. per hoc apparet intellectus seq. n. si vero irritum. vere enis serui

erant filij eo modo quo serui patri dicitur filij: vt. d. s. domini. quod sufficit ad hoc senatuscon. non enim posset facere qz bodie fingeretur retro fuisse filius vbi filius non est: z sic deficit extremū a quo: vt. l. huic scripture. s. ad. l. acq. nō habetis hic alia.

Dem querit z cetera.

Hic vt dixi in. l. i. s. in eo. s. e. Ex. l. sequenti.

Que erit practica cū tractat de auferendis bonis heredi propter inultam mortem defuncti. z snia lata s heredes habet effectum confiscandorum bonoruz contra heredes qz facit ad. q. qz pater teneatur soluere condemnationem pro filio vsqz ad legitimā an sufficiat filium condemnatum esse.

In cognitione.

Ex ponit practicam toti istius materie. **C**Ad euidentiaz debetis scire qz hereditate adita ante vindicaram mortem defuncti nec habita. q. de familia accusantur occisores z sententia lata contra occisores habet effectum: qz hereditas confiscatur. Hoc premisso veniam ad casum. Accusatio facta contra occisores habet effectum confiscationis bonorum contra heredes extraneos infra quinquēnium: cōtra eos qui de morte defuncti possent de participio teneri semper hoc dicit fm glo. **C**Op. qz propter solā aperturam nō publicabunt bona: vt. l. necessario. s. nō alias. s. e. Sol. Bug. hic addebat apti testamenti z hereditatis adite. Jo. z Hzo intelligebant simpliciter gl. hic non firmat sed in. l. si ea. C. e. ti. tenet opi. bug. idē tenet in. l. iij. s. quod ad causam. s. e. quod est verum: qz casus est in. d. s. nō alias. **C**Oppo. qz ista accusatio non finiatur quinquēnio: sed. xx. annis. C. de fals. l. que relam. Timore huius contrarij sunt hic due lec. prima qz hic heredes accusantur directo de eo qz aperuerunt tab. z hereditatem adiuerunt z fertur sententia confiscationis bonorum: que accusatio finitur quinquēnio: vel contra ppinquos durat semper: vt hic. **C**Examinemus istam lec. **E**x hac lec. habes qz ad confiscationē bonorum deuenitur per accusationē factam de herede z hec erit practica huius. l. fm istos qz bene dicant probatur. s. e. l. necesarios. s. i. ibi dicitur qz bona publicantur: z sic nō sunt publicata ipso iure nisi sentētia sequatur. pro hoc. l. pe. j. e. vbi dicitur qz de hoc accusantur. **C**In contrarium facit si esset accusatio ageretur causa coram preside nō coram procuratore cesaris: vt. l. i. C. vbi cause fisco. sed ista causa agitur coram procuratore cesaris: ergo nō est accusatio sed est questio bonorum simpliciter: z ista est vera. pbatur p. l. si gaius seius. j. e. **C**Si vero esset accusatio vera in penam fieret publicatio z morte exstinguere crimen: quod est falsum: vt ibi contra heredes ergo agitur peti. hereditatis: vt. l. i. C. de his qui. vt indig. z ibi no. quod intellige: vt. j. dicam. Non ob. s. non alias. qz intelligo publicabunt scilicet per. l. secuta sententia contra homicidas vel nō secuta: vt. j. dicam. Non ob. l. penul. j. e. qz intelligo accusare improprie. s. agere. simile in. l. qui accusare. C. de eden. Ideo glo. legit alio modo prout vobis posui in summario: z ideo exponit glo. in cognitione. i. accusatione contra homicidas. Ista lec. z expositio non videtur congruere littere que dicit in cognitione apertim testamēti. sed homicide nō accusantur de aperto testamento: sed de homicidio sustinendo glo. potes dicere vt glo. in cognitione. i. delatione que fisco fit in bonis homicide iam puniti. sed hec etiam non videtur vera: qz delatio potest fieri in quadriēnio homicidis punitis a die die delationis facte a fisco: vel infra. xxx. annos: vt. l. intra quattuor. z. l. in omnibus. j. de diuer. z tempo. prescri. z. s. ti. pxi. l. qz aut. s. nō simpliciter. expone ergo in cognitione hoc est in accusatione contra homicidas per quam peruenitur ad cognitionem apertim testa

a i m cogni tione. est falsuz. idē t3 bar. in. l. i. s. priua delict.

Cōtra he
redes. Et an
isti heredes
possint pur
gare moraz
suā. vide ag.
z imol. in. l. si
fūlā. de vō.
obl. in. v. fal
lē. regule as
firmatiue.
Megligē
tes. vō q̄ di
xi post bar. i.
l. ita stip. de
v. obl. in. ij.
apostilla.
Cōtra he
redes. Sna
lata p̄ occiso
rē bz execu
tionē paratā
p̄ ei heredes
ut no. bal. in
l. i. C. vbi cāe
fīca. z h per
ro. z late per
bal. i. l. i. C. q̄
res iudi. nō
nocet.
Repiū
tur. Et
no. istū text.
meliorē d̄ iu
re. sedz bal. h
facit qd̄ nor.
bal. i. l. si q̄
l. tantā. C. vñ
vi. z i. l. si lo
lū i p̄n. de ex
cusa. tu. z de
bac dictione
vide tex. i. l.
ij. §. ex p̄rio
de acq. pos.
Ideo
rūdeo
cū opi. bart.
h̄ trāst imo.
z pau. de ca.
i. d. l. cū fīco
s. e. z ro. h
z istud idem
vult ipemet
bar. in. l. i. in
-iij. q. p̄n. in
p̄mo effectu
substōis vul
gariis. v. itez
q̄ro qd̄ si be
res. s. h̄ vul.
z pu. vide q̄
in hac mate
ria dixi l. i. re
cusare. §. si
fē. j. ad tre.
Cū ex pte
portio dotis
marit̄ si nō
vidicat mor
tē vxoris pzi
ual lucro do
tis. add̄ bar.
i. l. cū q̄ in fi.
j. de hio q̄
ut indig.
Rop.
Cōtrari
um no. i. l. i.
§. itē illd̄. s.
e. vbi glo. in
fi. z add̄ bar.
in. d. l. i. i. p̄n.
ff. de q̄stio.
z i. l. vni. §.
i ca. cā. co. ti.

menti ex senatusconsulto: z sic sustinemus lec. glo. que
cōmuniter tenetur. sed hec lec. non videtur congruere
littere. nam potest esse q̄ occisores non reperirentur: z
tamen non debuerunt tabu. aperiri z hereditas adiri
antequā haberetur questio de fami. vt. l. iij. §. quod ad
causam. s. e. Lec. glo. procedit quando contra heredē
ageretur: q̄ necezz defuncti non vindicauit. sed hic agi
tur q̄ tab. aperuit z hereditatem adiuit ante sumptaz
vindictam. qui casus nō est hic. z ita sentit glo. in. l. gai
us seius. j. e. lec. tamen que hic ponitur per glo. cōmu
niter approbata est: z ideo eam teneamus. **E**t pro
cius declaratione est videndum quando tractatur de
auferendis bonis heredi propter inultam mortem de
functi: z tunc hec erit practica: q̄ primo debent accusa
ri occisores si viuunt z sententia lata cōtra eos infra qu
quennium: habet effectum confiscandorum bonorum
contra heredes: vel si heredes essent p̄p̄inqui perpe
tuo: vt hic fm glo. z. l. i. C. vbi cause fīca. sed contra he
redes agitur homicidis cōdemnatis per peti. heredi.
z sic est causa ciuiliis: vt. l. i. C. de his qui. vt indig. z tūc
heredes dicuntur esse negligentes: quando trāsiuit tā
tum tempus q̄ commode potuerunt accusare z nō ac
cusauerunt: vt no. in. l. i. C. de his qui. vt indig. qd̄ nor.
propter delicta que cōmittuntur in omittendo q̄ tunc
dicatur esse perfecta quando trāsiuit tantum tempus
q̄ potuit impleri z nō est impletū nec expectatur q̄ trā
seat tempus quo desinat posse fieri sicut in contractib̄
vt. l. ita stipulatus. j. de ver. obli. sed est sicut in vltimis
voluntatibus: ut ibi patet. Quandoq̄ tractatur de au
ferendis bonis heredi propter apertum testamentum
seu aditam hereditatem ante questionem habitam de
familia z supremum suppliciu: z tunc si occisor est cer
tus erit idem processus qui dictus est. s. f. q̄ primo ac
cusabitur occisor z sententia habebit effectum confisca
dorum bonorum zc. vt hic z. l. si certus. s. eo. Si vero
occisor erit incertus: tunc directo ageretur contra he
redem per petitionez hereditatis propter negligentia
suam coram procura. cesaris: vt. d. l. si ea. C. e. sicut age
retur si occisores essent mortui ita q̄ nō possent condē
nari: vt. l. i. C. vbi ca. fil. facit. j. de car. edic. l. ij. Nec ob.
l. si ideo. C. e. vbi heres nō punitur si malefactores nō
possent inueniri: q̄ verum est q̄ non punitur propter
inultam mortez defuncti: sed bene punitur propter ta
bu. apertas z propter hereditatem aditam festinanter
Cōp. q̄ heres nō puniatur in amissione hereditatis
sed in centum aureis: vt. l. i. §. si. j. eo. So. ibi aperuit tā
tum non autem adiuit hereditatez. Et aduerte: q̄ illa
actio que datur ad centum aureos est popularis: vt. d.
l. i. in fi. ideo nō est necezz q̄ expectetur quinquēniuz
imo finitur anno: vt. l. fi. j. de populari. act. ita intelligit
By. glo. que est hic in prin. que dicit act. in centum au
reis nō finiri quinquennio. **A**ltimo vides hic q̄ sen
tentia lata contra occisores habet effectum confisca
dorum bonorum contra heredes. quod iduco ad. q.
de statuto huius ciuitatis quo cauetur q̄ pater teneat
an sufficiat filium condēnatum esse. quā questionez di
sputauit z posui eam in. l. filius in prin. j. de verbo. obli.
vbi tangit By. z est i prima op. quaz feci in. l. in cogni
tione. vbi dixi q̄ glo. tenet opi. Pug. in. l. si ea zc. z ad
de z. j. ad treb. l. marcellus. §. si. sed ille. §. multuz facit
pro opi. Sria. sed rīde vt ibi p glo. nō habetis hic alia.
Repiuntur. Impubes qui nō
tenetur senatusconsulto nisi in eo tria concur
rant que exprimit hec. l. h. d. **N**ota casum in quo im
puberes non excusantur a delicto cōmissio in non facie
do. z eadem ratione videtur vbi cūq̄ dolus impube
ris euidentissime argueretur sicut fiebat hic.
Isequens. Fīcus succedit in lo
cum heredis indigni

z prefertur substituto etiam necessario z nocet vindica
ti. hoc dicit. **C** Glo. format hic no. q. hec. l. sine dubio
procedit si institutus primo gradu adiuit: quia per
aditionem extincta est substitutio: vt. l. post aditam. de
impub. z ali. substi. **S**ed si institutus nō adiuit quid
iuris. Dicunt quidā non esse idem: sed substitutus pre
ferri fisco. **J**o. dicit idem. opi. **J**o. est vera. videtur tex.
in. l. in seruitute. §. ei qui. de bo. lib. z. l. cum fisco. s. eo.
in eo q̄ ibi dicit caduca. naz non esset caduca si eēt ad
ta h̄ditas. hoc videtur sentire gl. in. l. eam quaz. C. de
fideicō. vbi dicit q̄ hereditate non adita bona auferū
tur ab indigno: z vadunt ad fīcū cum onere suo z hoc
no. per glo. in. l. reculare. §. si fisco. ad tre. z si dicit quā
re nō prefertur substitutus qui venit ex voluntate defū
cti si primus heres non est. **R**espondeo postquā pri
mus fuit negligens est presumptio q̄ in fraudem fīci
nō adeat: ideo fīcus occupat ac si adita esset: z ex hoc
puto q̄ huic substituto sit dare medium q̄ anteq̄ tran
seat tempus negligētie primi heredis faciat sibi statui
terminum ad hereditatem adeundaz vel repudiandā
tunc ipso iure repudiante ante negligentiam trāsiit
ad substitutum. probatur in. l. si anteq̄. j. eo. z ibi dicit
cam. **G**lo. format duo contraria quorum rōnem vide
re est difficile. z dic in primo priuatur: q̄ nō adiuit he
reditatem defuncti. in secundo q̄ non petijt tutorē hic
vero post mortez defuncti nō vindicauit: sed pulchra
est sol. **R**og. q̄ vbiq̄ indignum: z ideo apponitur va
rietatis casus. **I**sta sol. bene demonstrat: nō tamē varie
tatis rationē assignat. **Q**uerit **B**yn. si frater occidit
fratrem suum: an bona deueniant ad fīcū: an ad filios
occidentis. z **B**y. ponit melius illam. q. in. l. cum ratio
in fi. j. de bo. dā. z ibi est casus. videbitis aliquantulum
in. l. i. z in. l. ij. §. si fratris. j. ti. i.
Eum ex parte. **A**b indigno auferitur
hereditas z legatum z
quicquid quocunq̄ iure de bo. testantis mortis causa
caperet. hoc dicit. eadem ratione dico q̄ ei qui nō vin
dicaret mortez occise vxoris auferitur illa portio dotis
quam lucrari debet ex forma statutorum: vt. l. ea quidē
de his qui. vt indig. ibi cum dicit glo. §. si quis autem
non plures. so. ibi est in culpa. hic in dolo: vt. l. propter
veneni. §. nepris. j. eo. vñ istud delictū est maius illo. vel
aliter ibi delictum cōmittitur solum contra testamentū
z ideo petitur solum quicquid ex testamento capis nō
aliunde: hic delictum cōmittitur circa vindicandā mor
tem ideo perditur qcquid cā mortis capitur.
Mino. **E**tiaz seruus cois pro pre
mio libertate p̄segtur. b. d.
Rius. **H**ic dicitur prius z sic inuit q̄
perueniatur ad torturam non
precedentibus indicis. **C**ōp. de. l. i. in p̄n.
j. de questionibus. **G**lo. dicit hic speciale contra not.
s. e. l. i. §. itē illud z. j. d̄ qōni. l. i. **B**y. ibi approbat hāc
gl. q̄ hic sit sp̄ale. **C**ōp. q̄ in tortura qd̄ debeat iterro
gari de aliquo noiatim. gl. p̄cedit. **C**ōp. s. de edē. l. i.
§. rationis. **G**lo. dicit q̄ nihil facit z bene. **A**ltimo
glo. inducit in ar. q̄ testis est interrogandus de die: qd̄
dic vt. l. testium. C. de testi. z ibi per doc.
Inofficiozo z cetera:
Propter defuncti mortez nō suspenditur que
rela inofficiosi testa. hoc dicit.
Um dominus. **I**n familia q̄
non inuit do
minum erit vindicta supplicium. hoc dicit.
Aduerte quia tex. dicit sumitur supplicium de fami
lia: z sic sub nomine vniuersitatis loquitur de familia:
z prout vniuersitas est nō habet caput: z ideo intellige
hic familiam pro singulis de familia: vt no. in simili qm̄
vniuersitas delinquit z punitur. l. metum. §. cum ani
maduertendū. s. quod me. cau. z. l. si ex dolo. s. de do

lo. qualiter autem puniatur pro delicto ex quo debet inferri mors: dixi in. l. aut facta. j. de pe.

Kopter ueneni.

Pors clandestina ab extraneo facta aditionez nō impedit. secus si a familia facta dicatur. h. d. no. distinctionem huius. l. Glo. enim in. l. si fratrem. C. e. distinguit sic. aut aliquis fuit occisus palam z non potest adiri hereditas. aut clā: z tūc aut a familia: aut ab eīneo vt hic: z ista est vera opi. Alij ut Azō nō distinguunt claz vel palam: sed solum a familia vel ab extraneo sit occisus. Sz prima est vera. probatur in. l. si minor in fi. z. l. si fratrem. C. e. ti.

Neptis. Ei cui aufertur hereditas: vt indigno propter dolum nō restituntur act. confuse. secus si propter culpam hoc dicit. z est no. §. z no. etiam glo. ad quam sepe remittitur. Dicitur in glo. z no. ex hac. l. q. ille qui scit factum si facit contra ius presumitur in dolo: quod maxime habet locum hic vbi tractatur de acquirendo: vt. l. si duo. z ibi no. §. de acq. ren. here. arg. tamen contra predicta. §. e. l. iij. §. figs.

Presidis. In dubio nō vident heredes indigni si non pro uocauerunt. h. d. C. Op. C. e. l. minoribus in fi. So. glo. hic tribus modis. tu dic q. aut est certū q. sententia est bene lata: z non tenētur heredes appellare aut ē certū q. ē male lata z tenent appellare. aut ē dubiū dubiū z presumit p. snia z si tenent appellare: vt. l. herēnius. §. gaia. de euic. z ita loquitur hic. z ita quod dicit p. h. d. i. iniquitatē intelligo non apparentem: licet in veritate esset. sic probatur. j. dum dicit tex. non defunctorie. i. nō maliciose. non enīz credebatur male vindicare. eo autem casu quo dixi debere appellare excusarentur propter inopiam: vt. l. si procuratores. §. si ignorantes. §. man. z no. hic secundum vnam solu. alias dic si tamen appellauerunt prosequi tenentur: vt. l. minoribus. C. eo. z hic no. Sed si aliquis appellat an heredes teneantur respōdere. Certe indubitanter sic: vt. l. minoribus. C. e. non habetis hic alia dicenda.

Aius. Causa ciuiliū bonorū cōtra heredes occisorib. cōdemnatis nō finitur decēnio nec morte heredis hoc dicit. C. Oppo. q. quinquennio pereat hoc ius confiscandorum bonorū: ur. l. in cognitio. ne. §. e. Sol. glo. tribus modis. primus communis intellectus communiter non tenetur: vt dixi in. l. contraria. de duabus alijs solutionibus tene quāuis. vel dic q. ibi loquitur post occisores cōdemnatos z vixit post decennium: sed antequā condemnarentur sufficeret quinquēniū: vt in contrario: z sic concordat. C. Oppo. extra glo. act. penales non transeunt ad heredes: vt. l. i. C. ne ex delict. defun. l. i. in prin. de priua. delict. So. quidam dicunt illud verum in delicto commissio in faciendo. hic in non faciendo: quod est triffa dic q. hic nō est causa criminalis licet tenetur de bonis applicandis fisco. condemnatis enim occisoribus statim bona sunt cōfiscata z fiscus agit petitione hereditatis ad bona: vt. l. i. C. de his qui. ur. indigni. z hoc vult tex. hic: cum enim ista causa sit pecuniaria z ciuiliū ad heredem transit Si vero erat criminalis quamuis pecuniaria ad heredem non transiret: vt. l. ex iudiciorū. de accusa. Barto.

Antequam. Ex causa p. fideicōmissarium cogitur heres adire ante vindicatam mortem defuncti. hoc dicit. C. Quero quomodo potest cogi adire cuz si sponte adiret incidit in penā: quid est hoc quod hic i. cause cognitione vertitur. nam posito q. ipse non adiret z mortem defuncti nō vindicaret bona defuncti transiret ad fiscum cum onere suo. vt. l. cum fiscus. §. e. z sic fideicommissarius non perderet si deicommissum. Sed respondeo q. in cause cognitione vertitur hoc: q. forte heres nō vult vindicare mortem: sed fideicommissarius vult. expedit ergo fideicommiss. q. antequam heres sit in negligentia cōpellatur adire z restituere. ex hoc enim lucratur quartam quam heres deberet detrahere que perueniret ad fiscum si bona ad euz perenirent: vt. l. ij. in fi. j. ti. i.

Ex. l. sequenti.

An sola fuga probet maleficium.

Ege cornelia. Pro quolibz seruo aufugiente conuicto conuincenti quinqz aureis de bonis conuicti si habet. alias a fisco dantur hoc dicit. Diuide. primo loquitur quando quis conuincit seruos testamento non manumissos. secundo quando conuincit seruos manumissos. testamento. scōa ibi preterea. C. Op. hic in fi. dicitur ex bonis damnati §. proxime dicitur ex bonis defuncti vel ex publico. Glo. soluit dicens q. primo de bonis damnati. si nō sufficiunt: tunc ex publico. Certe per hoc nō tollit contra: q. §. dixit de bonis occisi. vnde Jaco. de are. expōit hoc ex bonis damnati. f. heredis qui statim est damnatus in confiscatione bonorum eo ipso q. seruus est damnatus: vt. l. in cognitio. ne. §. co. Dym. dicit q. primo habeat premium ex bonis damnati. secūdo ex bonis occisi. z si nō sufficiunt ex publico: vt in prin. z sic quod i. p. n. deficit. hic suppletur: quod verum puto. nam in prin. loquitur quando sunt conuicti serui non manumissi qui non possunt habere aliquid merito debent habere de bonis occisi vel ex publico. secundum responsum loquitur quando ē cōuictus seruus manumissus qui potest habere aliquid ideo dicitur de bonis damnati. C. Nota ex hac. l. q. sola fuga non probat maleficium nisi aliter doceatur: vt hic in prin. z secundo responso. ad idem. C. de rap. vir. l. i. Glo. tamen in. l. bone fidei. C. de iureiuran. z in. l. admonendi. ff. e. ti. dicit q. fuga facit semiplenam probationem. quod quantum ad hoc dic ut dixi in. d. l. admonendi. Alibi videtur q. fuga faciat plenam probationem: vt. l. desertores. de re mili. z. l. consilia rios. C. de affel. z. l. impuberibus. de suspect. tu. docto. tangunt in. d. l. i. C. de rap. vir. tu dic clarius. quandoqz fuga obijcitur alicui pro crimine: z tunc probata fuga probatur crimen: vt. d. l. de fertores. j. de re mili. z vidistis. §. e. l. i. §. cum do minus. Quandoqz fuga obijcitur alicui in probatione alterius criminis non ut crimen per se: z tunc quandoqz est crimen solius suspicionis: z tunc fuga est plena probatio: quia facit quem suspectum: vt. d. l. impuberibus. Quandoqz ē crimen de quo requiritur probatio plena vera de ipso facto nō de suspitione tantum: tunc fuga regulariter nō facit plenam probationem: vt hic z dicta. l. i. de rap. vir. z in corpore de exbi. z introdu. reis. §. suspecto. indicium tamen vel semiple

Antequam. Onere suo adde qd dixit bar. i. l. sequens in fi. p. n. §. co. **Ege cornelia.** vi de bar. in. l. si qd id qd §. serui. vbi allegat istam. l. de iurisdic. om. iudic. **Sola fuga.** an sola fuga rei pbet vel iudiciū faciat hētur p do. an. in. c. estimatio. de dol. z p. tu. et adde q. regulariter fuga nō facit quē hēri p. quic. to. l. i. C. de reg. re. z. l. vbi. C. b. fal. z q. faciat in dicitū z etiā bar. in. l. i. ff. de q. sti. z an bannū faciat iudiciū veritatē hētur per bal. i. l. i. i. §. col. C. de her. isti. de materia p. Joā. and. i. addi. spec. i. ti. de pium. §. ij. v. violētā. add casuz nor. in quo fuga ple ne pbat i. an ten. vt nulli iudi. §. si qd vō accusatus col. ix. z theoricā bar. h. litat: vt not. p. cū. l. i. j. b. bo. eo. z vid. tex. i. l. qd at de lib. cau. et h. adde imo. i. l. interesse. de acq. pos. vide ang. de are. in. l. malef. i. v. fama publica. **Debet intelligi.** si statutum dicit quicunqz primo accusauerit malefactorē hēt tūc b. qd bōis hēre d. vide bart. in. l. lex corne. §. fig. libellū de iur. i. rep. antiq. vide ang. de are. in malef. in v. fama publica. in p. char.

nam probationem facit: vt glo. in. l. i. bone fidei. z in. l. admonendi. fallit in casu z ibi facit plenas probationem: vt. d. l. cōsiliarios. C. de falsis. Facit. l. ista in arg. q̄ si statuitur premium denunciatū malefactorē nec exprimitur vnde soluat de bet intelligi fm formam huius. l. de bonis malefactoris primo. secundo de bonis eius ad cuius utilitatem sumitur vindicta. tertio de publico. Item no. tex. hic ex vinculis causam dicat. z ē simi. in. l. ij. j. de custo. reo.

Ex. §. sequenti.

AN in qualibet actioe populari medietas pene sit actori alia medietas sit fisci.

Ex hoc edicto. Qui testa. tabu. aperuit contra edictum tenetur ad centum aureos actione populari: quorum medietas est actoris: alia medietas est fisci. hoc dicit. Opponitur q̄ pena sit confiscationis bonorum: vt. l. in cognitione. s. eo. Solu. ibi facit plus: quia hereditatem adiuit: ut ibi dixi. z ibi notatur q̄ istius pene pecuniarie medietas est actoris: alia medietas est fisci. Idem dicit glosa in qualibet actione populari: vt. l. iij. §. hoc autem. de his qui deiecerunt. In contrarium^b est veritas: quia quando lex statuit actionem popularem tota pena est actoris: post litis contestationē: vt. l. sicut. j. de verborum significatione hoc tenet Bzo z Rosfe. in libellis in titulo si quis corrumpit album pretoris. Nec obstat. l. ista: quia ideo hic: quia lex simpliciter hic statuit z hoc verum. Quandoq; per legem inducitur actio. secus si accusatio. nam tunc indistincte pena applicatur fisco nisi aliud dicatur vt. x. col. que sunt regalia. c. primo z. l. multa / rum. C. de modo mulctandi. qualiter autem cognoscatur an lex introducat actionem vel accusationem dixi in. l. agraria. de termino amo. facit ad predicta. l. vlti. de litig. z quod ibi notatur.

Ideicommissum.

Qui debitum accepit ab heredibus nō prohibetur eos accusare de inulta morte defuncti. hoc dicit. Aduerte: licet textus dicat accusare: non tamen est proprie accusatio: vt dixi in. l. in cognitione. s. eodem cū in tota ista materia dicitur de herede qui non vindicauit mortem defuncti. intellige nisi fuerit preuentus ab alio accusatore vel a prelide: ingrente vt. l. qm̄ sorores. C. e. facit. l. edicto. de iure fisci.

I de pluribus.

Delictum vnus ex hēdibus non nocet alijs. hoc dicit. Opponitur q̄ factum vnus ex heredibus alijs preiudicat: vt. l. ij. in fine de verborum obligatione. Sol. ibi in actioni. que inchoantur a persona defuncti z transeunt in personam heredis. hic in actioe que inchoatur in persona heredis dixi plene in. l. ea. §. cato. j. de verborum obligatione.

Si quis aliquem testari probi. vel cogerit. Rubrica.

Ex declaratione huius fice.

AN cum ego cogo aliquem vt ticiam instituat an mea coactio noceat ticio.

Querit glo. quando habeat locum iste titu. Et dicatis ut in glo. sed quando cogo te ut aliū instituas: an coactio mea noceat instituto. Et glo. que h̄ est tenet q̄ sic. Sed contra tenet glo. in. l. ij. C. e. z allegat. l. metū. §. licet. s. quod me. cau. pro illa glo. facit. l. eleganter. in prin. s. de dolo. z quod ibi no. In contrarium probatur p̄ Bz. quia quando dolus alicuius est immediata causa alicuius acquisitionis mee debet mibi nocere: vt in dolo procuratoris qui nocet domino vt. l. si procurator. j. de do. excep. z. j. de vi z vi arma. l. i. §. si quis tamen. z. §. filius. Item videtur casus expressus in. l. i. C. eo. z istam opi. tenet Bz. z Pe. Non ob. l. metum. §. licet. ga ibi metus alterius non fuit causa proxima acquisitionis: sed labor meus. nec. l. eleganter. in pn. s. de dolo. quia ibi loquitur in cōtractu in quo similiter dolus alterius non est immediata causa acquisitionis: quia acquirō ex cōtractu meo non dolo alterius z q̄ ista opinio. sit vera istorū doc. videtur probari in. l. i. §. i. j. e. ti.

Ex. l. sequenti.

Si aliquis vult testari z consanguinei impediunt z ob id mittatur ad curias qualiter prouidebitur z qualiter practicabitur hec. l.

U i dum captat:

Ab eo qui prohibet testamentum fieri vt mutari aufertur hereditas ut ab indigno. h. d. Opp. j. l. proxi. §. fratris glo. soluit z bene. z vide illam glo. q̄ in multis locis allegatur. z dixi vobis in. l. si sequens. s. e. ti. scilicet q̄ quādo frater occidit fratrem q̄ nocet omnibus sequentibus in gradu sed existentibus in eodem cum eo uel proximo non preiudicat per illam glo. ut. l. cum ratio in fi. j. de bo. danna. Quero aliquis vult face re testamentum: consanguinei non permittunt introire notarium z mittitur ad curiam ut faciat q̄ notarius introire possit z testamentum libere facere: quid faciet curia. Dr. domini dico q̄ potestas debet hoc facere per regulam ne potentiores humiliores afficiāt: ut. l. illicitas. §. ne potentiores. s. de offi. presi z per hoc videtur casus in. l. z curent. s. de testi. z sic ponebat casum Ja. bu. cui parcat deus: licet glo. aliter dicat in fi. ibi dicitur testari. id est testificari dicit glo. sed Ja. bu. dicebat testari proprie. Quero qualiter practicabitur ista. l. Et credo q̄ sic praticet q̄ ille qui prohibuit testari accusetur z imponetur pena extraodi. z hoc factō proponetur contra eum acti. ciuiliis scilicet petitio hereditatis si cut in quolibet alio indigno dicimus: ut. l. i. de his qui. ut ind. g. C.

Ex. §. sequenti.

Si maritus prohibeat uxorem testari an noceat filijs qui successuri essent ab in testato.

a Ex hoc edicto. Cui ap plicet pena ex populari actioe redacta. z adde bar. i. l. si qd id qd de iu. om. iudi.
b Contrariū vide fm. bar. in. l. senatus. §. senatus. z qd ibi dixi d iure fis.
c Ideicō f missuz. Aduer te. Et sic habes intelletū ad totuz ti. z intellige vt p bal. i. d. l. qm̄ sororē. C. e. z vide eōcor. in. l. i. §. si mulier. in ver. elegā ter. de libe. agno.
d Si qd ali. test. probi. Rubrica.
e Querit glo. Et praticā huius tit. z quō pbeq̄ que impedi uisse testari z qd si tale testamētū erat ē nullum. z qd si nō cuz effectu impedi uit. no. bal. in. l. testamē. ti. z quod ibi glo. C. de in offi. testa.